

UDK 371.3

UDK 811.163.42

ISSN 1845-8793

HRVATSKI, god. VIII, br. 2, Zagreb, 2010.

Izvorni znanstveni rad.

Prihvaćen: 31. prosinca 2010.

PRIMJENA LUTKE U NASTAVI HRVATSKOGA JEZIKA U MLAĐIM RAZREDIMA OSNOVNE ŠKOLE¹

Željka Pavlinović**Jadranka Nemeth-Jajić****Filozofski fakultet Split, Odsjek za učiteljski studij
Split**

Sažetak: Cilj pilot istraživanja predstavljenoga u ovome radu bio je ispitati koliko često učitelji primjenjuju lutku u nastavi hrvatskoga jezika i u kojim predmetnim područjima te kakvi su njihovi stavovi prema uključivanju lutke u redovitu nastavu toga predmeta. U istraživanju je sudjelovalo četrdeset pet učitelja razredne nastave, a primijenjen je upitnik izrađen za potrebe tog ispitivanja. Dobiveni rezultati potvrdili su početnu pretpostavku, a to je da se učitelji unatoč općenito pozitivnom stavu prema lutki nedovoljno koriste njome u redovitoj nastavi hrvatskoga jezika. Nadalje, pokazalo se da ih u učestalijoj primjeni lutke najviše sprječava to što nisu dovoljno upoznati s metodikom rada s lutkom ni s mogućnostima koje lutka pruža u nastavi hrvatskoga jezika.

Ključne riječi: lutka, nastava hrvatskoga jezika, ograničenja u primjeni lutke.

Dijete se s lutkom susreće u najranijem djetinjstvu. Ona je privlačna igračka, ali i povjerljiv prijatelj uz pomoć kojega ono razumijeva svijet oko sebe i u sebi. Lutka nudi maštovite situacije, a mašta je djetetova pokretačka energija i moćno izražajno sredstvo. Lutka pomaže u stjecanju konkretnog znanja, ali i potiče dječju kreativnost, povoljno djeluje na razvoj govora, pomaže pri stjecanju socijalne kompetencije, razvija empatičnost. Njezina riječ često ima snažnije djelovanje od riječi autoriteta – odgojitelja, učitelja ili roditelja.²

¹ Članak je nastao na osnovi istraživanja provedenoga u sklopu diplomskoga rada studentice Željke Pavlinović u Odsjeku za učiteljski studij Filozofskoga fakulteta u Splitu, obranjenoga u srpnju 2010., a u okviru projekta Dramski tekst kao lingvometodički predložak (voditelj projekta: red. prof. dr. sc. Vlado Pandžić, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu).

² Usp. Ivon, H., *Dijete, odgojitelj i lutka*, Zagreb, 2010., na više mjesta; Majaron, E.: „Uključenje lutke u kurikulum osnovne škole”, Zbornik radova *Prema kvalitetnoj školi*, HPKZ – Ogranak Split, Split, 2002., na više mjesta.

Brojna istraživanja upućuju na pozitivne učinke uporabe lutke u odgojno-obrazovnom procesu.³ Mnogi odgojitelji i učitelji koji se često koriste lutkom u radu s djecom, ističu kako se s njom „mogu dosegnuti različiti odgojno-obrazovni ciljevi ili vrijednosti važni za razvoj i učenje djeteta, posebice u području govora i jezičnog stvaralaštva”,⁴ odnosno: s lutkom se učinkovitije potiče „razvoj dječjeg kreativnog izraza i mašte, spontani usmeni izraz, govor, artikulacija i glasovne mogućnosti, vještina pisanja, rječnik.”⁵ Velike mogućnosti lutke u poticanju govornog razvoja, pa i kod povučenije djece, proizlaze iz toga što je komunikacija s lutkom posredna komunikacija. Takva komunikacija, naime, „smanjuje stresne oblike neposredne komunikacije 'oči u oči' između odraslih i djece. (...) Lutka može i pogriješiti, može pogriješiti i u djetetovim rukama, ali to je njezina, a ne djetetova zabuna. Zato je djetetova komunikacija kroz lutku laka za igru, pruža veliko zadovoljstvo, čuva djetetovo dostojanstvo i učvršćuje pozitivno samopoštovanje.”⁶ Ističe se i to da se djeca u pripremi lutkarske igre i dramatiziranju s lutkama uče pregovarati, usuglašavati i prihvaćati ideje drugoga, što su također komunikacijske vještine.⁷

Prema tome, potencijal koji lutka kao medij sadrži čini ju vrlo prikladnim didaktičkim sredstvom u ostvarivanju ciljeva i zadaća nastave hrvatskoga jezika posebice u mlađim razredima osnovne škole. Već u pripremnom razdoblju na početku prvoga razreda lutka može vidno pridonijeti humanijem i manje stresnom uključivanju učenika u novu školsku sredinu. Djeca se mogu predstaviti uz pomoć lutke što smanjuje nelagodu pričanja o sebi i olakšava upoznavanje. Mogućnosti primjene lutke u svim predmetnim područjima hrvatskoga jezika vrlo su široke. U nastavi početnoga čitanja i pisanja lutka može personificirati bilo koje slovo abecede (živa slova),⁸ dok će igre za provjeru i razvijanje glasovne

³ Usp. Borota, B., Geršak, V., Korošec, H., Majaron, E., *Otrok v svetu glasbe, plesa i lutk*, Kopar, 2006.; Bredikyte, M., „Dijaloška drama s lutkama. DDL metoda poticanja dječje verbalne aktivnosti”, u knjizi *Lutka... divnog li čuda!* (ur. Majaron, E., Kroflin, L.), Zagreb, 2004.; Coffou, V., *Lutka u školi. Priručnik za lutkarstvo u nastavi i slobodnim aktivnostima s lutkarskim igrima*, Zagreb, 2004.; Ivon, H., *Vpliv interakcije z lutko na socialno vedenje in igralne aktivnosti predšolskih otrok*, Ljubljana, 2005. (doktorska disertacija); Majaron, E., „Lutke u razvoju djeteta”, u knjizi *Lutka... divnog li čuda!* (ur. Majaron, E., Kroflin, L.), Zagreb, 2004. i drugi.

⁴ Ivon, H., „Poticanje govornoga razvoja i jezičnoga stvaralaštva kroz igre s lutkama”, *Hrvatski*, br. 1, 2007., str. 32.

⁵ Isto, str. 72.

⁶ Majaron, E., nav. dj. 2002., str. 65.

⁷ Usp. Ivon, H., nav. dj. 2007., str. 73.

⁸ Usp. Čudina-Obradović, M., *Igrom do čitanja*, Zagreb, 1996., str. 122.

osjetljivosti učenicima biti još zanimljivije provode li se s lutkom. Lutka također može biti prikladno didaktičko sredstvo u približavanju učenicima apstraktnih gramatičkih pojmova. Pojam imenica, pridjeva, glagola učenici mogu na zanimljiv način usvojiti kroz razgovor s lutkom. S lutka se mogu uspješno izvoditi i jezične igre kao što su to fonološke igre, igre jezičnih paradigmi ili semantičke igre.⁹ Ili se, primjerice, za usvajanje pojma umanjenica velika i mala lutka (Lutka i Lutkica) animiraju tako da se lutkica u svom govoru koristi umanjenicama. Za obradu jesnih i niječnih rečenica lutka jedan dan može biti Niječnica. Ona može dočarati i razliku između književnoga jezika i zavičajnog govora, može progovarati na različitim dijalektima pa može biti primjerice lutka Dalmatinka, lutka Zagorka, lutka Slavonka i dr.

Čim dijete uzme lutku u ruku, želi je navesti da govori. Ta činjenica čini je vrlo prikladnom za ostvarivanje ciljeva i zadaća nastave jezičnoga izražavanja. Tako će, primjerice, lutka razredni ljubimac, koju svaki dan drugi učenik nosi sa sobom kući, potaknuti učenika da u lutkin dnevnik napiše što su on i ona radili taj dan. Lutka Radoznalica, koju sve jako zanima i neprestano zapitkuje, može nam pomoći u stilsko-kompozicijskom vježbanju, u poticanju učenika na opisivanje, pričanje, prepričavanje, odgovaranje na pitanja, izvješćivanje i sl. Lutka Čitalica, koja „umjesto” učenika izražajno čita književni tekst, potaknut će na čitanje i one učenike koji nevoljko čitaju naglas, a može pomoći i pri javnom predstavljanju učeničkih uradaka.

U nastavi književnosti lutka može biti izvrsno motivacijsko sredstvo za interpretaciju književnoga teksta. Ona može pridonijeti i slobodnijem izražavanju dojmova o pročitanoj književnoj tekstu; izrekne li prvo lutka svoje dojmove, učenici će s njom rado htjeti podijeliti svoje. Pomoću lutke zorno se mogu predočiti i književnoteorijski pojmovi, primjerice personifikacija – to što učenici često razgovaraju s lutkom, znači da oni nju personificiraju, to jest daju joj ljudske osobine.

Lutkarski igrokaz programski je sadržaj nastave medijske kulture u prvome razredu osnovne škole. Lutke, međutim, osim što se mogu koristiti u lutkarskim predstavama, mogu i zajedno s djecom gledati neku lutkarsku predstavu. Nakon odgledane predstave možemo od jednog djeteta tražiti da preuzme ulogu lutke i kaže nam svoje dojmove o predstavi, što misli o svojim kolegama lutkama. Lutka se jednako tako može

⁹ Usp. Ivon, H., nav. dj., 2007., str. 69.

koristiti i u drugim područjima medijske kulture. Učenici je mogu ponijeti sa sobom u posjet knjižnici, kazalištu ili muzeju. Po povratku u razred lutka može ispričati što je sve vidjela, kazati kako se osjećala i što joj se posebno svidjelo. Može poslužiti i kao motivacija za gledanje dječjeg filma ili kao prikladan poticaj za usporedbu filma s književnim djelom: ona može kazati što bi njoj bilo draže, primjerice, biti dio knjige ili filma, kako bi se osjećala da glumi u filmu, koju bi ulogu sebi dodijelila i slično.

Lutka se može koristiti čak i u usmenim provjerama znanja. Učenik može, primjerice, animirati običnu spužvu za brisanje ploče (nacrtamo oči, usta, nos). Umjesto njega na pitanja odgovara oživljena spužva, što umanjuje tremu i strah pri ispitivanju.

Uputili smo samo na neke mogućnosti primjene lutke u svim predmetnim područjima hrvatskoga jezika. No koliko će „lutka doista biti u funkciji bogaćenja odgojnih vrijednosti i potencijala zasigurno ovisi o tome tko se njome služi.”¹⁰ Pritom se ističe kako je važno da odgojitelj/učitelj vjeruje u snagu lutke, kako mora poznavati i razumjeti značenje lutke, upotrebljavati njezin metaforički potencijal te u pravoj mjeri predlagati njezino korištenje.¹¹ „Kroz aktivnosti s lutkama on može otkriti sposobnost i posebne talente svakoga djeteta, može prihvatiti svako dijete kao jedinstvenu osobu, ali i pobuditi i otkriti i vlastite sposobnosti i talente.”¹²

Učitelji također moraju znati da im za uporabu lutke u nastavi nije potrebna tehnički „savršena” lutka; lutka može postati bilo što, ona može biti bilo kakva – „od gole ruke, prsta, lakta do koljena, noge ili trbuha; od oživljenog kamena do Supermena od plastike, od krpe na niti do njezine lagane sjene, od komada papira ili od ostataka ambalaže, od prirodnog ili umjetnoga materijala”,¹³ samo joj treba htjeti i znati udahnuti energiju, dušu, život, i tada djeca u maštovitoj aktivnosti s radošću uče. Osim toga, izrada je lutaka jednostavna, lako primjenjiva u školskim uvjetima, a najfunkcionalnije je da ih djeca uz malo poticaja i mašte sama stvaraju ili barem sudjeluju pri njihovoj izradi.¹⁴

¹⁰ Ivon, H., nav. dj., 2010., str. 8.

¹¹ Usp. Majaron, E., nav. dj. 2002., str. 65; Ivon, H., nav. dj., 2010., str. 8.

¹² Ivon, H., nav. dj. 2010., str. 8.

¹³ Majaron, E., nav. dj. 2002., str. 66.

¹⁴ Usp. Majaron, E., nav. dj. 2002., str. 65.

Ni gotov lutkarski tekst nije uvijek nužan za druženje s lutkom. Nje-ga djeca u lutkarskoj improvizaciji stvaraju spontano te se tako potiče originalno dječje stvaralaštvo. Ne treba rad s lutkom uvijek imati glav-ni cilj stvaranje lutkarskoga igrokaza ili predstave. Lutkarska igra nije predstava i ne traži publiku u kazališnom smislu. Lutka također omogu-ćuje da djeca učitelja vide u drugačijem svjetlu, da učitelj bude osoba s lutkom koja unosi radost i uzbuđenje u svakodnevne aktivnosti.

Iako mnoga istraživanja potvrđuju izvrsne rezultate u odgojno-obra-zovnom radu koji se postižu uz pomoć lutke, ipak u domaćoj literaturi nedostaje podataka o stvarnoj zastupljenosti lutke u nastavi hrvatsko-ga jezika u mlađim razredima osnovne škole. Iz tog je razloga provede-no pilot istraživanje s ciljem da se ispita koliko često učitelji primjenju-ju lutku u nastavi hrvatskoga jezika i u kojim predmetnim područjima te kakvi su njihovi stavovi prema uključivanju lutke u redovitu nastavu toga predmeta. Istraživanju smo pristupili s pretpostavkom da se učite-lji unatoč pozitivnom stavu prema lutki nedovoljno koriste njome u na-stavi hrvatskoga jezika. Stoga nas je također zanimalo ispitati koje čim-benike učitelji percipiraju ograničavajućim u primjeni lutke.

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Ispitanici

Uzorak ispitanika činilo je četrdeset pet učitelja razredne nastave iz osnovnih škola Makarske i Vrgorca. Istraživanje je provedeno koncem šk. god. 2009./2010. Struktura uzorka prema radnome stažu u struci prikazana je u tablici 1.

Tablica 1. Struktura uzorka prema radnome stažu u struci

radno iskustvo	1 – 9 godina	10 – 19 godina	20 – 29 godina	> 30 godina	ukupno
ispitanici	14	14	9	8	45

Na pitanje o stručnom usavršavanju većina je ispitanika, njih 39 ili 86,6%, potvrdno odgovorila. Pri tom su navođeni sljedeći programi: „Korak po korak”, „Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje”, „Kako pomoći djeci s poteškoćama u učenju”, „Rad u kombiniranim odjelima”, „Rad s djecom s ADHD-om”, „Kako unaprijediti rad s djecom u razrednoj nasta-vi” i „Kvalitetna škola”. Programima stručnog usavršavanja nije nazoči-

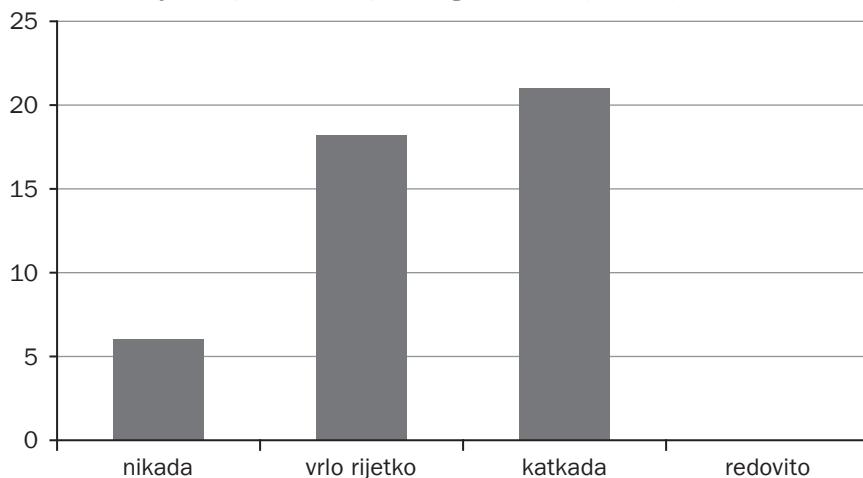
lo 6 ispitanika ili 13,4%. Iako nijedan od navedenih programa stručnog usavršavanja nije namijenjen uporabi lutke u nastavi, sama činjenica da je većina ispitanika prošla dodatnu izobrazbu upućuje na njihovu otvorenost prema uvođenju učinkovitijih metoda rada u vlastitu nastavnu praksu.

Instrument i postupak istraživanja

U svrhu istraživanja izrađen je anketni upitnik koji se sastojao od tri dijela. Prvim dijelom upitnika utvrđena je struktura uzorka. Drugim dijelom upitnika, koji je sadržavao šest pitanja zatvorenog tipa, utvrđena je učestalost primjene lutke. Od ispitanika se tražilo da navedu primjenjuju li lutku u nastavi hrvatskoga jezika te u pojedinim predmetnim područjima hrvatskoga jezika *nikada*, *vrlo rijetko*, *katkada* ili *redovito*. Trećim dijelom upitnika, koji je sadržavao dva pitanja s mogućnosti višestrukog izbora i dopunjavanja, ispitanici su stavovi učitelja o učinkovitosti primjene lutke i ograničavajući čimbenici za njezinu primjenu.

REZULTATI I RASPRAVA

Odgovori dobiveni na pitanje: *Koliko se često koristite lutkom u cjelokupnoj nastavi hrvatskoga jezika?* (slika 1) upućuju na to da lutka nije dostatno zastupljena u nastavi toga predmeta u ranoj školskoj dobi. Nijedan učitelj, naime, nije naveo da se lutkom koristi redovito, čak ih je šest naveo kako se lutkom uopće ne koristi, a osamnaest njih odgovorilo je „vrlo rijetko”. Lutkom se katkada koristi dvadeset jedan učitelj, što čini manje od polovice ispitanoga uzorka (46,6%).

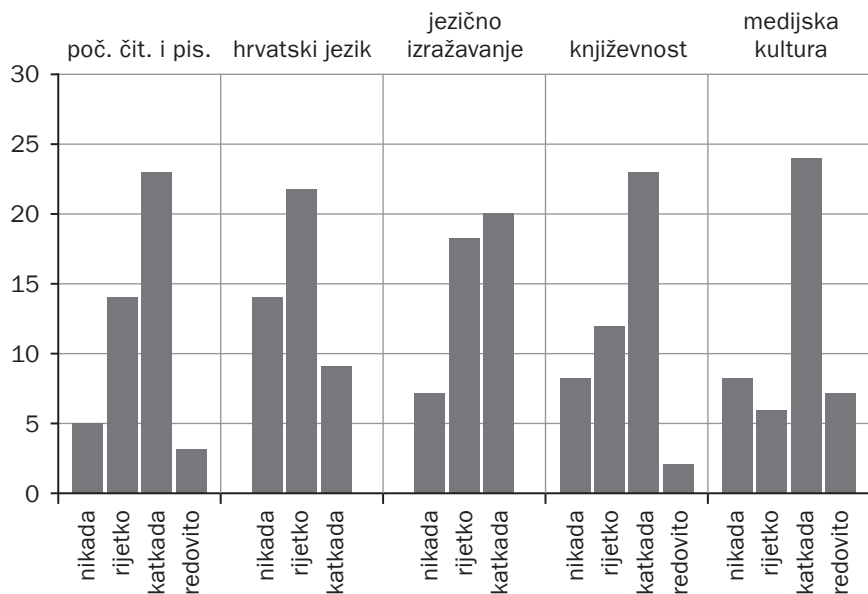

Slika 1. Učestalost primjene lutke u cjelokupnoj nastavi hrvatskoga jezika

U tablici 2 i na slici 2 predstavljeni su podatci dobiveni za učestalost primjene lutke u nastavi pojedinih predmetnih područja hrvatskoga jezika u nižim razredima osnovne škole, redom: u nastavi početnoga čitanja i pisanja, hrvatskoga jezika, jezičnoga izražavanja, književnosti i medijske kulture.

Tablica 2. Učestalost primjene lutke u nastavnim područjima hrvatskoga jezika

	nikada		vrlo rijetko		katkada		redovito	
	broj isp.	%	broj isp.	%	broj isp.	%	broj isp.	%
početno čitanje i pisanje	5	11,1	14	31,1	23	51,1	3	6,6
hrvatski jezik	14	31,1	22	48,8	9	20	0	0
jezično izražavanje	7	15,5	18	40,0	20	44,4	0	0
književnost	8	17,7	12	26,6	23	51,1	2	4,4
medijska kultura	8	17,7	6	13,3	24	53,3	7	15,5

Slika 2. Učestalost primjene lutke u nastavnim područjima hrvatskoga jezika

U tablici 2 i na slici 2 vidljivo je da je među ispitanim učiteljima vrlo malo onih koji lutku primjenjuju redovito, i to u nastavi medijske kulture, književnosti i početnoga čitanja i pisanja, što je u skladu s prethodno dobivenim podacima za učestalost primjene lutke u cjelokupnoj nastavi hrvatskoga jezika.

Najmanja učestalost primjene lutke zabilježena je u nastavi hrvatskoga jezika. Čak 22 ispitana učitelja (49%) lutku vrlo rijetko primjenjuje u tom nastavnom području, a 14 njih (31%) nikada ju ne primjenjuje, što znači da većina ispitanih učitelja, njih 36 ili 80%, ne prepoznaje mogućnosti koje lutka pruža u približavanju apstraktnih gramatičkih pojmova djeci mlađe školske dobi. Samo ju 9 učitelja (20%) primjenjuje katkada, a niti jedan učitelj nije odgovorio da redovito primjenjuje lutku u predmetnom području hrvatskoga jezika (tablica 2 i slika 2).

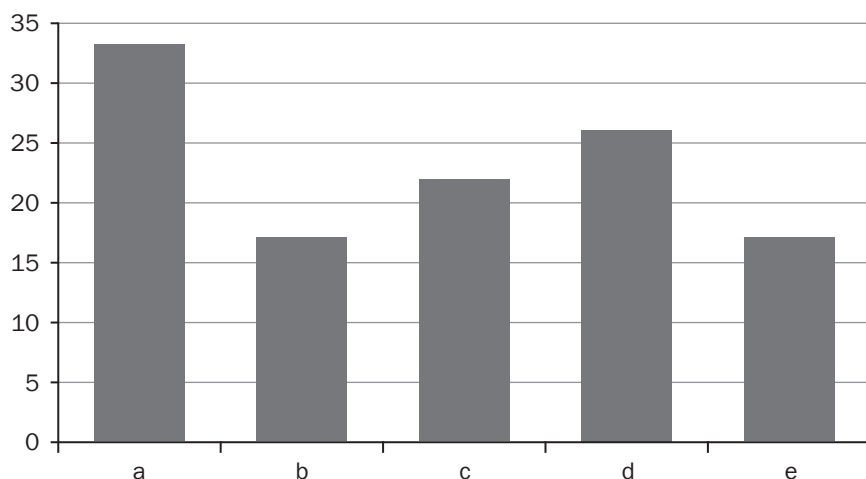
Zastupljenost primjene lutke u nastavnom području jezičnoga izražavanja nešto je bolja nego u području hrvatskoga jezika. Lutku, naime, u nastavi jezičnoga izražavanja katkada primjenjuje 20 učitelja (44,4%) (slika 2). No ona se ipak ni u tome nastavnome području ne primjenjuje onoliko koliko bi to bilo moguće i potrebno, na što upućuje ukupno 55,6% zaokruženih odgovora „rijetko” (18 ispitanika ili 40%) i „nikada” (7 ispitanika ili 15,6%) (tablica 2 i slika 2).

Uzme li se u obzir činjenica da nastava početnoga čitanja i pisanja pruža vrlo široke mogućnosti primjene lutke, bilo u motivacijskome dijelu sata bilo u raznolikim igrama s riječima i slovima, tada dobiveni podatci po kojima tek nešto više od polovice uzorka iskorištava te mogućnosti (26 učitelja ili 57,6%; odgovori „katkada” i „redovito”), također upućuju na nedostatnu primjenu lutke u tome nastavnome području.

Zastupljenost lutke nešto je bolja u nastavi književnosti, a njezina je primjena najučestalija u nastavi medijske kulture (vidi tablicu 2 i sliku 2), što se može dovesti u vezu s nastavnim programom jer je lutkarski igrokaz zastupljen u prvome razredu osnovne škole. No u cjelini uzevši, dobiveni podatci upućuju na to da se lutka ne primjenjuje dovoljno u nastavnim područjima hrvatskoga jezika.

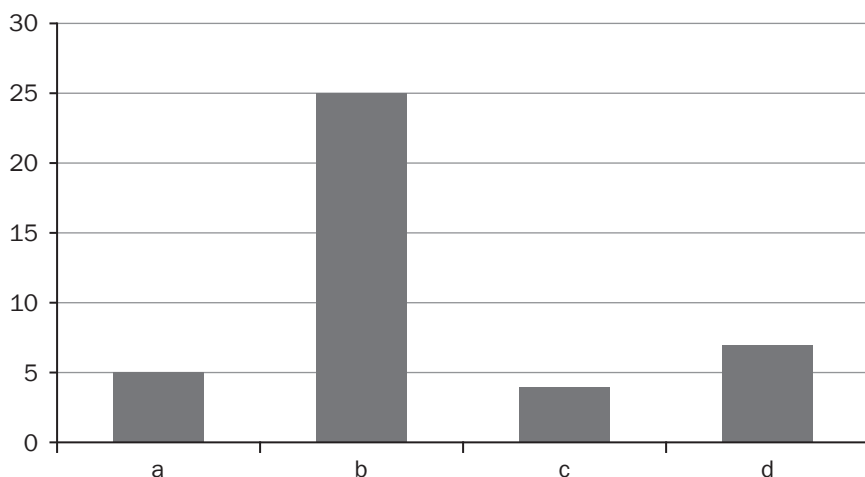
Mišljenje učitelja o učinkovitosti primjene lutke ispitano je navođenjem tvrdnje s mogućnošću zaokruživanja više ponuđenih odgovora te navođenja vlastitog odgovora (slika 3). Tako se 34 ispitanika (75,5%) slaže s tvrdnjom da lutka pridonosi pozitivnom raspoloženju, njih 27 (60%) smatra da lutka pridonosi razvoju kreativnosti, dvadeset tri ispitanika (51%) slaže se s tvrdnjom da lutka pomaže u oslobađanju od

treme i straha, njih 18 (40%) smatra da učenici imaju veću koncentraciju pažnje kada se koristi lutka i isto se toliko njih slaže s tvrdnjom da uporaba lutke potiče jezično-komunikacijske sposobnosti učenika (slika 3). Ispitani učitelji također su naveli kako uporaba lutke pridonosi samostalnom stvaralaštvu, razvoju samopouzdanja i opuštenoj atmosferi u razredu. Dobiveni odgovori upućuju na to da učitelji prepoznaju pozitivne učinke uporabe lutke u odgojno-obrazovnome procesu te da uglavnom imaju pozitivan stav prema lutki. Stoga nas je zanimalo zbog čega češće ne primjenju lutku u nastavi hrvatskoga jezika.

Slika 3. Mišljenje učitelja o učinkovitosti primjene lutke (*Lutka pridonosi: a – pozitivnom raspoloženju; b – većoj koncentraciji pažnje; c – oslobađanju od treme i straha; d – razvoju kreativnosti; e – poticanju jezično-komunikacijskih sposobnosti.*)

Učiteljima koji su odgovorili da se lutkom ne koriste nikada, to jest da se koriste vrlo rijetko ili katkada, postavljeno je pitanje o razlozima takve uporabe lutke. Osim ponuđenih odgovora učitelji su mogli nadopisati neki svoj drugi razlog.

Slika 4. Najčešći razlozi rijetke uporabe lutke (a – lutka je primjerena za uporabu u vrtiću; b – priprema za rad s lutkom iziskuje puno vremena; c – učenike ne zanima lutka; d – ne osjećam se dovoljno kreativno u radu s lutkom)

Većina učitelja, njih 27 ili 60%, odgovorila je da rijetko primjenjuje lutku jer priprema za rad s njom iziskuje puno vremena (slika 4), što upućuje na to da nisu dovoljno upoznati s teorijskim polazištima na kojima se zasniva uključivanje lutke u odgojno-obrazovni proces. Učitelji su također naveli da se ne osjećaju dovoljno kreativno u radu s lutkom (9 ispitanika ili 20%). S obzirom na to da je lutka izrazito kreativan medij i s obzirom na to da mnogi učitelji smatraju kako ona pridonosi razvoju kreativnosti, ne osjećati se dovoljno kreativno u radu s lutkom upućuje zapravo na to da učitelji nisu dovoljno upoznati s metodikom rada s lutkom ni s mogućnostima koje ona pruža. Nadalje, nekoliko učitelja, njih 6 ili 13,4%, smatra da je lutka primjerena za vrtić, a ne za školu, što je stereotip koji suvremena istraživanja opovrgavaju, te da učenike ne zanima lutka (5 ispitanika ili 11%), što također opovrgavaju suvremena istraživanja i iskustva praktičara. Od ostalih razloga navedeno je kako rad u kombiniranim razrednim odjelima ne ostavlja dovoljno „prostora” za redovito korištenje lutke te je u takvim odjelima korištenje lutke moguće tada kada se to uklapa u nastavnu jedinicu obiju grupa, a to ne može biti redovito, nego katkada ili rijetko. Kao razlog istaknuto je i to kako prečesta uporaba lutke „šablonizira” sat pa je bolje izmjenjivati različita nastavna sredstva i metode rada. Ti odgovori također upućuju na

nedovoljno poznavanje metodike rada s lutkom i mogućnosti koje lutka pruža u nastavi hrvatskoga jezika.

ZAKLJUČAK

Danas više nije pitanje treba li se ili ne koristiti lutkom u suvremenoj nastavi, nego je pitanje kako to činiti da bude prihvaćeno od učenika i njihovih roditelja te da bude u funkciji ostvarivanja zadataka nastave. Svatko tko se koristio lutkom u bilo kojem kontekstu, može posvjedočiti interesu, zaokupljenosti i entuzijazmu koji obuzima djecu u susretu s dobro animiranom lutkom. Zato učitelji kao osnovni djelatnici odgojno-obrazovnog sustava moraju biti spremni na intenzivniju primjenu lutke i lutkarske igre u redovitoj nastavi. Bitno je osvijestiti učinkovitost lutkarske igre posebice kad je riječ o ostvarivanju ciljeva i zadaća nastave hrvatskoga jezika. Uporaba lutke u procesu učenja uspješno obogaćuje tradicionalne nastavne metode, u nastavu unosi kvalitetniju komunikaciju, potiče identifikaciju i spontano izražavanje misli i osjećaja te potiče simboličko mišljenje na najvišoj razini. Provedeno istraživanje pokazalo je kako učitelji unatoč pozitivnom stavu o lutki i mišljenju da ona uvelike pridonosi djetetovu razvoju, lutku ipak dovoljno ne primjenjuju u nastavi. Razloge tomu vidimo u nedovoljnoj izobrazbi učitelja za kreativan rad s lutkom te provedeno istraživanje također upućuje na potrebu sustavnije izobrazbe učitelja za primjenu lutke kao metode rada u redovitoj nastavi.

LITERATURA

- Borota, B., Geršak, V., Korošec, H., Majaron, E.: *Otrok v svetu glasbe, plesa i lutk*, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, Kopar, 2006.
- Bredikyte, M.: „Dijaloška drama s lutkama. DDL metoda poticanja dječje verbalne aktivnosti”, u knjizi *Lutka... divnog li čuda!* (ur. Majaron, E., Kroflin, L.), MCUK, Zagreb, 2004.
- Coffou, V.: *Lutka u školi. Priručnik za lutkarstvo u nastavi i slobodnim aktivnostima s lutkarskim igrama*, Zagreb, 2004.
- Čudina-Obradović, M.: *Igrom do čitanja*, Školska knjiga, Zagreb, 1996.

- Ivon, H.: *Vpliv interakcije z lutko na socialno vedenje in igralne aktivnosti predšolskih otrok*, Ljubljana, 2005. (doktorska disertacija).
- Ivon, H.: „Poticanje govornoga razvoja i jezičnoga stvaralaštva kroz igre s lutkama”, *Hrvatski*, br. 1, 2007., str. 59-75.
- Ivon, H.: *Dijete, odgojitelj i lutka*, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2010.
- Majaron, E.: „Uključivanje lutke u kurikulum osnovne škole”, Zbornik radova *Prema kvalitetnoj školi*, HPKZ – Ogranak Split, Split, 2002.
- Majaron, E.: „Lutke u razvoju djeteta”, u knjizi *Lutka... divnog li čuda!* (ur. Majaron, E., Kroflin, L.), Zagreb, 2004.

THE USE OF PUPPETS IN TEACHING CROATIAN IN FIRST GRADES OF PRIMARY SCHOOL

ABSTRACT

The pilot study presented in this paper focuses on exploring how frequently primary-school teachers use puppets when teaching Croatian, in what areas of Croatian language studies, as well as detecting their attitudes towards integrating puppets in regular classes. Forty-five primary-school teachers participated in the research, completing specifically designed questionnaire. Our results confirm the hypothesis that despite overall positive attitudes towards puppets, teachers do not use them frequently enough in classroom environment. Insufficient knowledge of methods and possibilities to integrate puppets are indicated as reasons they have been underrepresented in Croatian language teaching.

Key words: puppet, Croatian language teaching, limitations in using puppets.